

Elhunyt Murádin László

A finom humorú nyelvész a Torda melletti Harasztoson született 1930. november 29-én erdélyi örmény családban. Középiskolai tanulmányait a gyulafehérvári Majláth Gimnáziumban, a kolozsvári Piarista Főgimnáziumban és a marosvásárhelyi Bolyai Liceumban végezte, a Bolyai Tudományegyetemen szerzett magyar nyelv és irodalom szakos tanári oklevelet (1954). Még egyetemi hallgató korában a Magyar Nyelvészeti Tanszék gyakornoka, majd ugyanitt tanársegéd. 1958-tól a Román Akadémia kolozsvári Nyelvtudományi és Irodalomtörténeti Intézetének tudományos munkatársa, 1964-től főkutató. Az akadémia nyelv tudományi intézetében 1968 óta az egyetlen romániai nyelvészeti és irodalomtörténeti szakfolyóirat, a *Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények* szerkesztője.

Kutatási területei voltak a magyar nyelvjárás, a romániai magyar nyelvjárások nyelvföldrajzi vonatkozásai. Részt vett a keleti székely, moldvai csángó és az aranyosszéki tájnyelvi atlaszok adatgyűjtő munkájában. ... A mintegy 3400 címszavas kérdőfüzettel végzett, 136 falura kiterjedő általános nagyatlasz, a *Romániai Magyar Nyelvjárások Atlasza* nyelvföldrajzi adatainak gyűjtője, a mű szerkesztője *Juhász Dezső*. ...

A nemzetiségi élet igényei szempontjából jelentős volt nyelvész, nyelvi ismereteket terjesztő tevékenysége is a romániai magyar sajtóban. Ilyen tárgyú írásait közölte az *Előre*, *A Hét*, *Utunk*, *Művelődés*, *Dolgozó Nő*; állandó nyelvészeti rovatot tartott a kolozsvári Igazság és a marosvásárhelyi Új Élet hasábjain. "A nyelvész itt már nem nyelvészeti, hanem társadalmi kérdés"

– vallja *Nyelvünk új lendülete c.* Korunk-cikkében (1971/10). Társzerkesztője volt az *Anyanyelvünk művelése c.* kiadványnak (1975), válogatásában és jegyzetével jelentek meg *Kosztolányi Dezső* nyelvészeti írásai *Gondolatok a nyelvről* címen (1977, Téka), szerzője volt a *Korunk Füzete Nevek térben és időben c.* névtudományi számának (1984). 1989 decemberétől a *Szabadság, Falvak Népe, Erdélyi Figyelő* nyelvészeti munkatársa.

Munkásságát több kitüntetéssel is elismerték: Csúry Bálint-emlékérem (1974), Bogdan Petriceicu-Hasdeu-díj (1996), az Anyanyelvpolók Erdélyi Szövetsége Nyelvörzés díja (2000), az Anyanyelvpolók Szövetsége Lőrincze-díja (2002), A Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (2011), A Tudomány Erdélyi Mestere díj (2015)

Murádin Lászlóval előadóként Olvasóink is többször találkozhattak a Fővárosi Örmény Klubban. Murádin László 92 esztendősen, 2022. február 9-én hunyt el. Emlékét szeretettel megőrizzük

Forrás: EOKK honlap

Murádin László (Fotó: maszol.ro/EME)

Várady Mária

Rubin és Vér

Az ANI – Budavári Örmény Színház előadása a Nemzeti Színházban, a Jelen/ Lét Nemzetiségi Színházi Fesztiválon

Új oratórium született az 1915-ös örmény Genocídium emlékére

Nagy siker. A téma inkább elnémit, minthogy hangos, felszabadult ünneplésnek adjon helyet. *Antonia Arslan – Pacsirtavár* című regénye *Király Kinga Júlia* fordításában döbbenetes, felkavaró –, egyszerre lesújtó és elborzasztó könyv. Mintha az egész örmény nép ellen szított gyűlölet történetei a keresztény Passió gyötrelmeihez hasonlóak lennének.

A színpad letisztult képét semmi nem töri meg: egy zongora, két váza, három szék –, és háttérnek a borzalom dokumentumai.

Nem hiányozhat az emberi szó mellől az örményeket egyedien jellemző zene, a duduk édes-bús hangja és a kifinomult, művelt népet jelző *Chopin*, *Liszt*, *Schumann* vagy *Beethoven*.

Nincs fölösleges mondat a dramaturg, Várady Mária által kiválasztott szövegekben. Örmény füleknek jól hangzanak az örmény nevek, de aki először hallja, az is összerakja a mozaikot, a családot, és a néhányukat megmentő török –, görög szereplőket.

Az emberiség legnagyobb, legmeghatározóbb kérdései kerülnek árnyalt megvilágításba. A háború, a háború gerjesztői és haszonélvezői. S az őket kiszolgáló csőcselék. A kincs bűvölete. A hajszálon függő élet. A szavak szakrális értéke. A pusztító erők összefogása. A kapzsiság aljasító ereje. Az életet értelmetlenné tevő ordas eszmék.

Most, 2022 március 23-án döbbenetesen érzékeljük, hogy az emberiség nem tanul a történelemből és újra itt a háború. A szomszédos Ukrajnából közel három millióan hagyták el otthonukat, mentve az

életüket. Menekültek lepték el Lengyelországot, Magyarországot, Romániát.

Hogy a törökök a XX. század első népirodájában milyen sorsot szántak az örményeknek, ezt tudjuk. Mit szán nekünk az Isten a XXI. század elején?

Ilyen és hasonló gondolatok közt vívódunk az előadás kapcsán.

Várady Mária, Haik Viktória és Jeges Krisztián kiváló színészi teljesítménnyel tették hitelessé az olykor elborzasztó

Várady Mária

szöveget. Tökéletes artikulációval minden idegen nevet és történést félreérthetetlenül továbbítottak a szívdobbanásra is figyelő közönség felé. A három különböző tónusú hang szépen kiegészítette egymást, zenei élményt nyújtva. A narrációt felváltó párbeszéd élelő intenzitást nyertek, nem a felolvasás, de a szcenírozott előadás magas szintjén.

Az ORATÓRIUM műfajához illően a 17. egység – szövegek és zenék precíz összeillesztett füzére – sűrűsödve váltakozott. Nehéz feladat a színész számára, hogy végig színpadon állni, – lüktetni és nem magára vonni a figyelmet –, de érvényesen folytatni a cselekményt.

A történet örmény szereplői nevük különlegességével meglepték a nézőket, ám az ügyes dramaturgiai fogás, mellyel mindig utaltak a nemzetiségre, foglalkozásra, családhoz tartozásra, érthetővé tette a történetet. A háttérvetítés dokumentumfotóinak iszonyata (forrás: *Avanesian Alex*) nem hagyta nyugodni még az oly ártatlan-közömbös nézőt sem. A kiszolgáltatott örmények mellé állította az előadás a nem-örmény nemzetiségeket. Bízniuk kellett abban, hogy valakinek túl kell élnie

mindezt, és várták, ki-hogyan menekül meg a pokolból.

Aki ezt az előadást látta, mély nyomot hagyott benne. Patetikus és szakrális színeket nyert a vértanúk sorsa –, külön-külön és mind a másfél millió áldozat egyaránt.

A szöveg láttató mélységeit kifejező előadása nyomán *Jeges Krisztián*, a drámai feszültséget jó színpadi ritmusérzéssel fönntartó *Várady Mária*, és az elvesztett békés életet megjelenítő bársnyos hangú *Haik Viktória* szereplése méltón képviselte a Jelen/Lét Nemzetiségi Színházi Fesztivál rangos előadásán a magyarörmény diaszpóra színházművészetét.

A prózai részek magas művészi előadását a zongorajáték elbeszélő-mesélő hangjai váltották Hajtun Zsuzsa érzékeny, árnyalt, átélt előadásában. Határtalan szeretet áradt vigasztalásként *Beethoven*, *Chopin*, *Liszt* műveiből. Technikai bravúr kellett ahhoz, hogy egy kemény hangú Yamaha zongorából ilyen lebegést, bensőségességet kicsaljjon. És ilyen nagy örmény szív kell, hogy a nézők szemében könny csillanjon.

És a Duduk. A barackfából készült hangszer egyszerűségében is a legtisztább érzelmeket keltette föl *Juhász Endre* gyakorlott és művészi megszólaltatásában. Ezen az előadáson különösen fájdalmas hangjai voltak. Nagy híre van az örmények zenéjének, ez csak ízelítő volt, de így is Örményországba röpített.

Az előadás kiváló világitása, technikai lebonyolítása a Nemzeti Színházi háttér dolgozók nagyszerű csapatát dicséri, mert próba nélkül, szakmai tudásból és emberi érzékenységből varázsolták az előadást művészi produkcióvá. A nagyszámú örmény-magyarörmény közönség hosszas tapssal ünnepelte az előadókat. Fiatal nézők, középkorúak, minden korosztály képviseltette magát a Kaszás Attila Terem nézőterén.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület vezetője sem hiányozhatott az első sorból. *Dr. Issekutz Sarolta* az ANI – Budavári Örmény Színház névadója is egyben, kérjük támogatását a jövőben is.

Hogyan született ez az előadás? *Nurid-sány Zoltánné*, Mimi elnök-asszony biztatására, aki annyi jó kezdeményezésnek az ötletadója, segítője. Köszönjük a felkérést, amely ilyen gyümölcsöző folytatást ért meg.

Köszönet a Jelen/Lét Nemzetiségi Színházi Fesztivál megrendezőinek, és első-

sorban a Nemzeti Színházban helyszínt adó *Vidnyánszky Attila* a Nemzeti Színház vezérigazgatójának, *Csasztyan András* a Nemzetiségi Színházi Szövetség elnökének, *Rusz Milán* a Magyarországi Szerb Színház igazgatójának és a *Gyorgyev Bránnimir* vezette csapatnak. Kitüntető kedvesség, hogy az előadás végén Díszoklevéllel gazdagodtunk, no meg az elmaradhatatlan színházi mecénás *Dúzsai Tamás* híres borával. Komolyan vesszük a meghívást: jövőre a Színházi Olimpián ott leszünk.

Felhívások!

Kedves Olvasók!

Ha szeretné elektronikus formában is olvasni híreinket, vagy van olyan örmény származású rokona, barátja, ismerőse, aki szívesen bekapcsolódna kulturális életünkbe, kérjük értesítsen minket a magyar.ormeny@t-online.hu e-mail címen.

Az éves tagdíj befizethető minden hónap 3. csütörtökén a Fővárosi Örmény Klub idején vagy banki átutalással az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 10100792-72594972-00000007 számlaszámára. Az éves egyesületi tagdíj naptári évre szól, összege 3000 Ft/év, nyugdíjasoknak és diákoknak 2000 Ft/év. Köszönjük!

A járvány az Orlay utcai templom fenntartására máskor befolyó perselypénzt és egyéb adományokat is megapasztotta az utóbbi időben. Kérjük, hogy aki teheti, lehetőségeihez mérten támogassa pénzügyileg is a templomot adományával, amelyt a plébánia **11707024-20005210** számlájára tud küldeni.

Az internet és az elektronikus kapcsolattartás rohamos terjedésével egyre inkább e-mailen tudjuk leggyorsabban elérni egymást. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek nyomtatott példányainak olvasása mellett javasoljuk és kérjük, hogy elektronikus csatornáinkon, a www.eogyke.hu weboldalon, az Eögyke facebook oldalán, vagy e-mailben vegyék fel velünk a kapcsolatot, csatlakozzanak hozzánk, hogy naprakész információkkal állhassunk egymás rendelkezésére.

Köszönjük!
Szerkesztőség